Пралетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ВОЛЬНАЯ ПРАЦА

Орган Беластоцкага абкома і гаркома КП(б)Б і абласнога выканаўчага камітэта

Год выдання другі

№ 267 (336)
СЕРАДА
20
ЛІСТАПАДА
1940 г.

Цана 10 капеек.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

СПІСКІ ВЫБАРШЧЫКАЎ--ВАЖНЕЙШЫ ДАКУМЕНТ ВЫБАРЧАЙ КАМПАНІІ

Спіскі выбаршчыкаў, згодна Палажэння аб выбарах, у гарадах складаюцца гарадскім Советам; у гарадах з раённым дзяленнем—раённым Советам; у сельскіх мясцовасцях—сельскім Советам; у пасёлках—пасялковым Советам. Форма спіскаў усюды адзіная, устаноўленая Прэзідыумам Вярхоўнага Совета БССР. Арт. 12 Палажэння аб выбарах устанаўлівае, што ў спіскі выбаршчыкаў уключаюцца ўсе грамадзяне, якія маюць выбарчае права і пражываюць (пастаянна або часова) к моманту складання спіскаў на тэрыторыі данага Совета, дасягнуўшыя да дня выбараў 18 год.

У спіскі выбаршчыкаў не ўносяцца асобы, якія пазбаўлены выбарчых правоў па судовых прыгаворах на працягу ўсяго ўстаноўленага ў прыгаворы тэрміну пазбаўлення выбарчых правоў, а таксама асобы, якія прызнаны ва ўстаноўленым законам парадку страціўшымі розум.

Спіскі выбаршчыкаў складаюцца па кожнаму выбарчаму ўчастку ў алфавітным парадку з указаннем прозвішча, імя, імя па бацьку, узросту, месца жыхарства, а таксама нумараў выбарчых акруг па выбарах у адпаведны Совет дэпутатаў працоўных і вывешваюцца за 35 дзён да дня выбараў для азнаямлення з імі выбаршчыкаў. У тым выпадку, калі выбаршчык выбывае ў другое месца ў тэрмін паміж апублікаваннем спіскаў выбаршчыкаў і днём выбараў, адпаведны Совет выдае яму па ўстаноўленай форме пасведчанне на права галасавання, робіць у спіску адзнаку, што даны выбаршчык выбыў. Абавязак кожнага грамадзяніна, калі ён выбывае ў другое месца, узяць у Совеце пасведчанне на права галасавання па месцу новага жыхарства.

У нашай вобласці ва ўсіх гарадах і раёнах спіскі выбаршчыкаў складзены і вывешаны на выбарчых участках. Кожны дзень сотні выбаршчыкаў прыходзяць на ўчасткі праверыць правільнасць запісаных даных аб сабе. Выяўляецца, што не ўсюды па-сур'ёзнаму, па-большэвіцку, як гэтага патрабуе выбарчы закон нашай краіны, аднесліся да складання спіскаў выбаршчыкаў. У Ваўкавыскім раёне, напрыклад, на многіх выбарчых участках спіскі выбаршчыкаў вывесілі толькі 14 лістапада, а згодна Палажэння аб выбарах, іх трэба было вывесіць 10 лістапада. У Гродне, Беластоку і іншых месцах у спісках выбаршчыкаў дапушчана многа недакладнасцей: скажэнне прозвішчаў, імён, імён па бацьку. Днямі 4-ы выбарчы ўчастак у Гродне за дзень наведала 35 выбаршчыкаў, і 24 з іх заявілі, што ў спісках дапушчаны недакладнасці ў запісаных даных аб іх. Прозвішча выбаршчыка Валодзіна ў спіску запісана «Васюдын», выбаршчыца Кузмянкова запісана «Кузняцова». Выбаршчыкі Патрыкееў Іван, Вішнеўскі Серафім, Шустэр Майсей зусім не былі ўнесены ў спісак. Такія-ж факты скажэнняў маюць месца ў спісках выбаршчыкаў і на іншых выбарчых участках горада Гродна. Гэтыя факты гавораць аб тым, што Гродненскі гарадскі выканаўчы камітэт дрэнна арганізаваў работу па складанню спіскаў, дапусціў многа памылак.

Многа недакладнасцей у спісках выбаршчыкаў дапушчана і ў Беластоку. Маюць месца пропускі цэлых дамоў, няправільныя запісы прозвішча, імя. Некаторыя выбаршчыкі былі запісаны ў спісак па два разы.

Гэтыя факты вельмі трывожныя. Але Беластоцкі гарадскі выканаўчы камітэт энергічных мер па выпраўленню памылак, якія дапушчаны ў спісках выбаршчыкаў, не прымае. Заявы ад выбаршчыкаў аб выпраўленні няправільных запісаў затрымліваюцца па некалькі дзён ва ўчастковых камісіях. Горвыканком яшчэ ні адной заявы выбаршчыка аб выпраўленні недакладнасцей не разглядзеў. А Палажэнне аб выбарах патрабуе, каб заявы выбаршчыкаў аб няправільных запісах у спісках разглядаліся ў трохдзённы тэрмін, выпраўленні ўносіліся неадкладна.

Спіскі выбаршчыкаў неадкладна трэба ўдакладніць, праверыць даныя аб кожным выбаршчыку. Горвыканкомам, сельскім і пасялковым Советам у гэтым павінны дапамагчы ўчастковыя камісіі і агітатары, якія працуюць на выбарчых участках. Даныя аб кожным выбаршчыку павінны быць запісаны дакладна па пашпарту. Агітатары павінны напомніць выбаршчыкам аб тым, што грамадзянскі доўг кожнага выбаршчыка — самому пайсці на выбарчы ўчастак і праверыць запісаныя даныя аб сабе.

У былой панскай Польшчы ў спісках выбаршчыкаў наўмысля рабіліся скажэнні прозвішчаў і імён у тых выбаршчыкаў, якіх улады лічылі «ненадзейнымі». Да такіх у першую чаргу належалі рэвалюцыйныя рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя. Потым іх, як няправільна запісаных у спісках, не дапускалі да галасавання. Заявы выбаршчыкаў ніхто не разглядаў, выпраўленняў не рабілася. Тых выбаршчыкаў, якія падавалі заявы, улады бралі пад свой асобы нагляд як «нядобранадзейных».

У совецкай краіне, дзе выбары праводзяцца ў адпаведнасці з самай дэмакратычнай у свеце Сталінскай Канстытуцыяй, у спісках выбаршчыкаў не можа быць недакладнасцей. Кожны грамадзянін вялікай краіны соцыялізма, які дасягнуў 18-гадовага ўзросту, мае права прымаць удзел у выбарах, ён павінен быць дакладна ўнесен у спісак выбаршчыкаў. Гэтага патрабуе наш выбарчы совецкі закон, наша Сталінская Канстытуцыя.

Спісак выбаршчыкаў—гэта важнейшы дакумент у выбарчай кампаніі. Ён павінен быць зроблен дакладна і акуратна. Спісак выбаршчыкаў павінен быць у поўнай адпаведнасці з патрабаваннямі сталінскага выбарчага закона нашай краіны.

Задача партыйных арганізацый, усёй нашай грамадскасці—дапамагчы выправіць памылкі, якія дапушчаны пры складанні спіскаў выбаршчыкаў. Да дня выбараў асталося ўжо менш аднаго месяца. Тэрмін даволі кароткі. Спіскі выбаршчыкаў павінны быць удакладнены неадкладна.

У апошнюю гадзіну.

Паездка Рыбентропа, Чыяно, Тэлекі і Чакі ў Вену

БЕРЛІН, 19 лістапада. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе з Зальцбурга, што германскі міністр замежных спраў Рыбентроп і італьянскі міністр замежных спраў Чыяно прыбываюць сёння ў Вену.

Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе таксама, што па прыглашэнню германскага ўрада 20 лістапада ў Вену прыбываюць венгерскі прэм'ер-міністр Тэлекі і венгерскі міністр замежных спраў Чакі.

Выступленне Грыга

ЛОНДАН, 19 лістапада. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, 19 лістапада ў палаце абшчын выступіў парламенцкі намеснік англійскага ваеннага міністра Эдвард Грыг. «Не трэба думаць, заявіў Грыг, што пагроза ўтаржэння знікла. Большая частка германскай арміі стаіць у поўнай баявой гатоўнасці ў портах, адкуль яна мяркуе пачаць утаржэнне ў Англію. Германскае камандаванне можа пачаць утаржэнне ў любой момант нават у зімнія месяцы».

ЧУТКІ АБ УВАХОДЗЕ ЯПОНСКІХ ВАЕННЫХ КАРАБЛЁЎ У САЙГОН

ЛОНДАН, 19 лістапада. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр з Гонконга, «згодна звестак з дастойных давер'я крыніц, некалькі японскіх ваенных караблёў і транспартных суднаў быццам бы ўвайшлі ў вусце ракі Сайгон (Інда-Кітай). Згодна тых-жа паведамленняў, японцы прад'явілі генерал-губернатару Індакітая Дэку патрабаванне прадаставіць ім права высадзіць войскі ў Сайгоне. Аб гэтым патрабаванні паведамлена ў Вішы. Адказ пакуль не атрыман».

ПРЫЗЫЎ У РАМЕСЛЕНЫЯ, ЧЫГУНАЧНЫЯ ВУЧЫЛІШЧЫ І ШКОЛЫ. ФЗА

Дастойна сустрэць першае папаўненне прызыўнікоў

Прызыў моладзі ў рамесленыя, чыгуначныя вучылішчы і школы фабрычна-заводскага абучэння па нашай вобласці закончыўся. Прызвана 1.085 чалавек.

Ход прызыву, яго вынікі сведчаць аб гарачым імкненні моладзі стаць высокакваліфікаванымі майстрамі, яшчэ больш умацаваць гаспадарчую і абаронную магутнасць Совецкага Саюза.

Настаў адказны перыяд у справе падрыхтоўкі памяшканняў, вучэбных дапаможнікаў да пачатку навучальнага года. Дастойна сустрэць першае папаўненне прызыўнікоў — важнейшая задача гаспадарчых арганізацый, заклікаых правесці гэту работу. Большасць вучылішчаў ужо гатовы да прыёму прызыўнікоў. У Ломжы, напрыклад, памяшканне пад школу фабрычна-заводскага абучэння поўнасцю адрамантавана. Ідуць апошнія падрыхтаванні да сустрэчы першага папаўнення.

У Саколках арганізуецца школа ФЗА будаўнікоў на 150 чалавек. І тут узмоцненымі тэмпамі ідуць работы па рамонту памяшканняў.

У гарадах, дзе будуць рамесленыя, чыгуначныя вучылішчы і школы ФЗА, ствараюцца камісіі па праверцы гатоўнасці вучылішчаў і школ ФЗА да прыёму прызыўнікоў і дапамозе ў абсталяванні памяшканняў. Да работы гэтых камісій прыцягваюцца жанчыны-грамадчыцы.

Асобна трэба спыніцца на гатоўнасці да сустрэчы прызыўнікоў у Беластоцкім чыгуначным вучылішчы і школах ФЗА будаўнікоў. Аб слабай падрыхтоўцы да прыёму прызыўнікоў у чыгуначныя вучылішчы нядаўна паведамляла наша газета. Аднак упраўленне Беластоцкай чыгункі, у задачу якой уваходзіць дапамога кіраўніцтву вучылішча падрыхтаваць памяшканні, усё яшчэ праяўляе недапушчальную маруднасць. Больш таго, начальнік чыгункі тав. Бадуноў нядаўна зусім адмовіўся прадаставіць рабочую сілу для рамонту памяшкання, прадназначанага пад інтэрнат.

Не лепш абстаіць справа і з падрыхтоўкай памяшканняў для ФЗА будаўнікоў пры аблбудтрэсце. Школа, якая будзе скарыстана пад інтэрнат, да гэтага часу не аслабанена. Гэта стварае пагрозу ў своечасовай падрыхтоўцы інтэрната для сустрэчы новага папаўнення.

Прыведзеныя факты гавораць аб тым, што трэба неадкладна ўстараніць маючыяся перашкоды і хутчэй падрыхтаваць вучылішча і школы да пачатку навучальнага года.

І. Давыдаў.

Спаборніцтва лесарубаў і возчыкаў

Да 15 снежня выканаем план 4 квартала

Мы, лесарубы і возчыкі Саколкаўскага леспрамгаса, абмеркаваўшы пісьмо стаханаўскай брыгады лесарубаў Стаўбцоўскага леспрамгаса, уключаемся ў соцыялістычнае спаборніцтва за датэрміновае выкананне плана лесанарыхтовак і лесавывазкі чацвертага квартала. Заклікаем усіх лесарубаў і возчыкаў Беластоцкай вобласці яшчэ вышэй узняць сцяг соцыялістычнага спаборніцтва і даць больш лесу нашай соцыялістычнай прамысловасці.

Мы ведаем, што паспяховая барацьба за план можа праходзіць толькі пры шырокім разгортванні соцыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва. Пісьмо стаханаўцаў Стаўбцоўскага леспрамгаса яшчэ больш натхняе нас на высока-прадукцыйную стаханаўскую работу.

Лесарубы нашага леспрамгаса ўжо дасягнулі добрых паказчыкаў. У нас ёсць 2 брыгады жанчын-лесарубаў. У брыгадзе лесарубаў Врублеўскіх, якая састаіць з 4-х чалавек, кожны выканаў па 53 нормы, што складае 203 проценты, і абавязаліся ў чацвертым квартале даць 150 норм. Брыгада жанчын-лесарубаў тав. Рамановіч Л., якая спаборнічае з брыгадай тав. Врублеўскага, таксама значна перакрывае сваё заданне. Брыгада возчыкаў выканала за кастрычнік 35 норм, што складае 150 процантаў.

Мы абавязуемся выканаць план чацвертага квартала да 15 снежня 1940 года—да дня выбараў у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных.

Жаночая брыгада лесарубаў:

Л. Рамановіч, О. Панасевіч, Н. Горош, Т. Кірпа, А. Амельянчык, В. Гапонік.

Мужчынская брыгада лесарубаў:

А. Врублеўскі, І. Врублеўскі, О. Врублеўскі, В. Врублеўскі.

Брыгада возчыкаў: **І. Грынашкевіч, В. Бількевіч, О. Бількевіч, І. Макарэвіч, А. Парук.**

Вылучэнне кандыдатаў у Беластоцкі гарадскі Совет дэпутатаў працоўных

Калектыў рабочых і служачых Беластоцкага мясакамбіната вылучыў кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета дэпутатаў працоўных Анну Лук'янаўну Якаўчук, 1919 года нараджэння, беспартыйную, ураджэнку вёскі Данілкі, Крынкаўскага раёна, стаханаўку камбіната, выконваючую норму на 152 проценты.

Ад калектыва студэнтаў і настаўнікаў педагагічнага вучылішча вылучан кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета Дзмітрый Паўлавіч Баркун, 1913 года нараджэння, беларус, член ВЛКСМ с 1931 года, кандыдат ВКП(б) з 1939 года, працуе сакратаром гарадскога камітэта комсамола.

Агульны сход студэнтаў і выкладчыкаў Беластоцкага музыкальнага вучылішча і музыкальнай школы вылучыў кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета па 167 гарадской выбарчай акрузе Цэнтнершвера Максімільяна Ісідаравіча, 1889 года нараджэння, беспартыйнага, працуючага настаўнікам музыкальнага вучылішча, кампазітара.

Рабочыя і служачыя хлебакамбіната вылучылі кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета дэпутатаў працоўных па выбарчай акрузе № 59 Прыпштэйна Лейбу Беніямінавіча, 1905 года нараджэння, беспартыйнага, працуючага падмайстрам пякарні № 6.

Агульны сход рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў 1-га тэкстыльнага камбіната вылучыў кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета дэпутатаў працоўных па выбарчай акрузе № 71 Соф'ю Марцінаўну Стоцкую, 1912 года нараджэння, беспартыйную, працуючую на камбінаце ў якасці сакрэтчыцы.

Ад рабочых і служачых гастранамічнага магазіна № 18 па 144 выбарчай акрузе вылучана кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета дэпутатаў працоўных Рыкля Ізраілеўна Дварковіч — прадаўшчыца гэтага-ж магазіна, 1904 года нараджэння, беспартыйная, старшыня мясцовага камітэта.

Рабочыя, служачыя і інжынерна-тэхнічныя рабочыя шклозавода вылучылі кандыдатам у дэпутаты гарадскога Совета дэпутатаў працоўных Станіслава Ігнатавіча Лапота, 1914 года нараджэння, беспартыйнага, працуючага начальнікам змены. Тав. Лапот з'яўляецца старшынёй заводскага камітэта. За стаханаўскую работу ўзнагароджан наркомам лёгкай прамысловасці СССР значком «Выдатнік лёгкай прамысловасці».

Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты раённых Советаў дэпутатаў працоўных

АЎГУСТОЎ. **(Па тэлефону).** Акруговая камісія № 8 па выбарах у раённы Совет ад сялян вёскі Магільніцы, Аўгустоўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў раённы Совет дэпутатаў працоўных **Іосіфа Францавіча Сухадольскага,** паляка, беспартыйнага, з сялян. Працуе старшынёй Магільніцкага сельпо, быў дэпутат Народнага Сабрання Заходняй Беларусі і член Паўнамоцнай Камісіі.

Акруговая Панізоўская выбарчая акруга № 12 па выбарах у раённы Совет зарэгістрыравала па Панізоўскай выбарчай акрузе **№ 12 Яна Тамашавіча Станкевіча,** беспартыйнага, з сялян. Тав. Станкевіч быў палітзняволены, доўгія годы сядзеў у турме, член Паўнамоцнай Камісіі Народнага Сабрання.

* * *

ГРАЕВА. **(Па тэлефону).** Па Граеўскаму раёну закончана рэгістрацыя кандыдатаў у раённы Совет дэпутатаў працоўных. Усяго зарэгістрыравана 54 чалавекі. Па 42-й выбарчай акрузе зарэгістрыраван старшыня Белдскага сельсовета, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР **Станіслаў Андрэевіч Шумскі.**

Па 44-й выбарчай акрузе зарэгістрыраван старшыня Граеўскага сельскага совета **Іван Адольфавіч Арцішэўскі,** 1905 года нараджэння, паляк, беспартыйны, вылучаны сходам сялян вёскі Флешэ.

Ад медработнікаў Граева вылучан і зарэгістрыраван па 7-й выбарчай акрузе кандыдатам для балатыроўкі у дэпутаты раённага Совета ўрач **Грыгорый Якаўлевіч Вінер.**

* * *

ОСІДЗЭЛЬ. **(Па тэлефону).** Ад грамадзян гарадскога пасёлка Азёры вылучан і зарэгістрыраван па 34-й Азёрскай выбарчай акрузе кандыдатам у дэпутаты раённага Совета старшыня Азёрскага пасялковага совета **Шая Абрамавіч Шмігельскі**— актыўны барацьбіт за шчасце і радасць працоўных. Доўгі час тав. Шмігельскі сядзеў у турме, адкуль яго вызваліла Чырвоная Армія.

Калгаснікі калгаса імені Калініна, Глінянскага сельсовета, і аднаасобнікі вёскі Пясчанка вылучылі сваім кандыдатам у дэпутаты раённага Совета дэпутатаў працоўных **Анну Кузьмінічну Сакалінскую.** Яна зарэгістрыравана па 47-й выбарчай акрузе для балатыроўкі ў раённы Совет.

Акруговая выбарчая камісія № 2 зарэгістрыравала для балатыроўкі кандыдата ў дэпутаты раённага Совета **Анну Осіпаўну Юрэвіч,** 1905 года нараджэння, беларуску, стаханаўку скурзавода.

Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Беластоцкага абласнога Совета дэпутатаў працоўных

АЛЕКСАНДР ІВАНАВІЧ САВАЛАЎ

Акруговая выбарчая камісія Ваўкавыскай Гарадской выбарчай акругі № 33 зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Александра Іванавіча Савалава, 1903 года нараджэння, члена ВКП(б), сакратара Беластоцкага абкома БП(б)Б.

ІВАН СЦЯПАНАВІЧ ДАШУК

Акруговая выбарчая камісія Шылавіцкай выбарчай акругі № 34, Ваўкавыскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Івана Сцяпанавіча Дашука. 1898 года нараджэння, члена ВКП(б), старшыню Ваўкавыскага райвыканкома.

ІВАН ПЯТРОВІЧ ЧЫРВОНІК

Акруговая выбарчая камісія Краснасельскай выбарчай акругі № 35, Ваўкавыскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Івана Пятровіча Чырвоніка, 1913 года нараджэння, беспартыйнага, рабочага цэментнага завода «Рось».

ІВАН СЯМЁНАВІЧ НІКІЦІН

Акруговая выбарчая камісія Рудскай выбарчай акругі № 38, Граеўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Івана Сямёнавіча Нікіціна, 1897 года нараджэння, члена ВКП(б).

СЯРГЕЙ ОСІПАВІЧ ПРЫТЫЦКІ

Акруговая выбарчая камісія Сухавольскай выбарчай акругі № 45, Дамброўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Сяргея Осіпавіча Прытыцкага, 1913 года нараджэння, намесніка старшыні Беластоцкага аблвыканкома, дэпутата Вярхоўнага Совета СССР.

НІКАЛАЙ ВАСІЛЬЕВІЧ САРАКАЛЕТАЎ

Акруговая выбарчая камісія Дамброўскай выбарчай акругі № 46, Дамброўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Нікалая Васільевіча Саракалетава, 1894 года нараджэння, члена ВКП(б) з 1919 года, старшыню Дамброўскага райвыканкома.

РЭГІНА ІОСІФАЎНА ВІТУКЕВІЧ

Акруговая выбарчая камісія Новадворскай выбарчай акругі № 47, Дамброўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Рэгіну Іосіфаўну Вітукевіч, 1907 года нараджэння, беспартыйную, урача Новадворскага медыцынскага пункта.

ГЕОРГІЙ СЯМЁНАВІЧ МАЛЯРЭВІЧ

Акруговая выбарчая камісія Іпытульскай выбарчай акругі № 49, Едвабнаўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Георгія Сямёнавіча Малярэвіча, 1903 года нараджэння, члена ВКП(б), загадчыка абласным аддзелам харчовай прамысловасці пры аблвыканкоме.

ДЗІМІТРЫЙ ГЕОРГІЕВІЧ ДУБРОЎСКІ

Акруговая выбарчая камісія Рудкоўскай выбарчай акругі № 52, Замбраўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Дзімітрыя Георгіевіча Дуброўскага, 1904 года нараджэння, члена ВКП(б).

ТРАФІМ НІКАЛАЕВІЧ СТРЫЖАК

Акруговая выбарчая камісія Калакскай выбарчай акругі № 53, Замбраўскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Трафіма Нікалаевіча Стрыжака, 1911 года нараджэння, члена ВКП(б), сакратара Беластоцкага абкома комсамола.

ЯЦЭК-МАРЫЯН ВОЙЦЭХАВІЧ ВАШЧЭРОВІЧ

Акруговая выбарчая камісія Ясвільскай выбарчай акругі № 63, Кнышынскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Яцэка-Марыяна Войцэхавіча Вашчэровіча, 1904 года нараджэння, беспартыйнага, артыста дзяржаўнага польскага тэатра БССР.

ХЕЛЕНА АДАМАЎНА ЛІТМАН

Акруговая выбарчая камісія Кнышынскай выбарчай акругі № 64, Кнышынскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Хелену Адамаўну Літман, 1913 года нараджэння, беспартыйную, калгасніцу калгаса імені 1 Мая.

ЯКАЎ КЛЕМЕНЦЬЕВІЧ АРЦЮХОЎ

Акруговая выбарчая камісія Ганендскай выбарчай акругі № 65, Кнышынскага раёна, зарэгістрыравала для балатыроўкі ў абласны Совет дэпутатаў працоўных Якава Клеменцьевіча Арцюхова, 1902 года нараджэння, члена ВКП(б), старшыню Кнышынскага райвыканкома.

КАНДЫДАТЫ Ў ДЭПУТАТЫ БЕЛАСТОЦКАГА АБЛАСНОГА СОВЕТА ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

Выбаршчыкі Чыгуначнай выбарчай акругі № 7, горада Беластока! 15 снежня ўсе як адзін аддавайце свае галасы за Нікалая Васільевіча КІСЯЛЁВА!

★ ★ ★

Нікалай Васільевіч Кісялёў

(БІЯГРАФІЧНЫ НАРЫС)

Нікалай Васільевіч Кісялёў нарадзіўся ў 1903 годзе ў сям'і беднага селяніна-краўца, вёскі Барнукі, Літвінскага раёна, Пензенскай вобласці.

Бязрадасна, беспрасветна праходзілі яго дзіцячыя годы. З сямігадовага ўзросту ён ад ранняй зары да позняга вечара хадзіў у полі за бараной. У гарачыя жніўеньскія дні прыходзілася гнуць спіну на жніве і на сенажаці. У зімнія вечары праседжваў доўгія годы з іголкай у руках, дапамагаючы бацьку ў кравецкай рабоце.

У тыя-ж цяжкія годы Колю пасцігла новая бяда — памёр бацька. Як рыба аб лёд, білася маці, каб толькі пракарміць сям'ю.

Якія перспектывы чакалі Колю ў былой царскай Расіі? Пры капіталізме ён мог быць толькі батраком.

Але вось прышла Кастрычніцкая рэвалюцыя. Перад 14-гадовым Нікалаем адкрыўся вялікі шлях да сапраўднага жыцця.

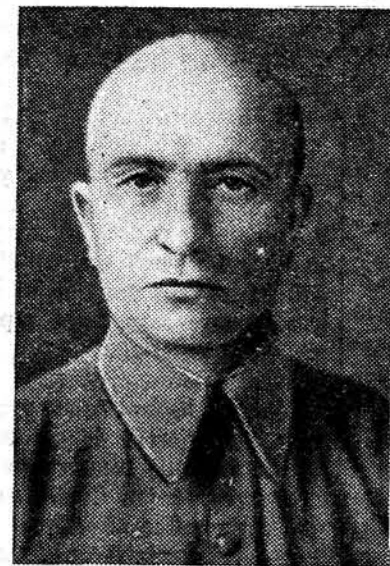
— Канец пакутам! — гаварыў Нікалай сваім таварышам. — Мы зможам вучыцца, зможам свабодна працаваць...

З устанаўленнем совецкай улады Нікалай паступае ў школу другой ступені. Праз два годы, у 1919 годзе, Нікалай Кісялёў уступае ў рады комсамола. Ён праводзіць вялікую работу сярод сялянскай моладзі.

У 1923 годзе Нікалай пакідае вёску і, у сувязі з вылучэннем яго на кіруючую комсамольскую работу, едзе ў горад Сызрань. Працуе інструктарам, а потым загадчыкам палітасветным аддзелам павятовага камітэта комсамола. Па 100 кілометраў ён праходзіў ад вёскі да вёскі, каб толькі арганізаваць новыя комсамольскія ячэйкі, каб апраўдаць ускладзенае на яго давер'е.

У 1925 годзе тав. Кісялёў уступае ў рады комуністычнай партыі. Потым ён праходзіць службу ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Уступленне ў партыю і служба ў арміі прыносяць яму новы рост, новую загартоўку. Малады комуніст прымае самы актыўны ўдзел у барацьбе супроць трацкістаў і іншых ворагаў совецкага народа.

Пасля дэмабілізацыі з Чырвонай Арміі Нікалай Васільевіч вылучаецца на кіруючую партыйную работу. З 1926 па 1928 год працуе ў Сызраньскім павятовым камітэце партыі ў якасці намесніка загадчыка агітацыйна-прапагандысцкім аддзелам.

І на гэтым участку тав. Кісялёў апраўдвае давер'е партыі. Але ён не спыняецца на дасягнутым. Рашае да канца ажыццявіць сваю мару аб вучобе. Едзе ў Маскву, дзе паступае ў акадэмію комуністычнага выхавання. З поспехам яе заканчвае ў 1931 годзе. Па 1933 год тав. Кісялёў працуе памочнікам дырэктара акадэміі і намеснікам прарэктара комуністычнага універсітэта. Працягвае далей вучобу, але ўжо ў інстытуце чырвонай прафесуры. Выключна многа працуе над сабой. І разам з гэтым не спыняе масава-палітычнай работы на маскоўскіх прадпрыемствах.

У 1933 годзе партыя накіроўвае тав. Кісялёва на кіруючую работу ў вёску. З'яўляючыся намеснікам начальніка палітаддзела, а пазней — намеснікам дырэктара Цёпла-Агарэўскай МТС па палітчасці, Нікалай Васільевіч змагаецца за перабудову сельскай гаспадаркі на новы, социялістычны лад. У 1937 годзе яго назначаюць інструктарам Маскоўскага абласнога камітэта ВКП(б).

Куды ні пасылае партыя тав. Кісялёва, на якім участку ён ні працуе — усюды аб яго рабоце адзін водгук:

— Чэсны, адданы справе Леніна — Сталіна бальшэвік.

У 1938 годзе партыя даручае тав. Кісялёву яшчэ больш адказную работу: яго пасылаюць на партыйную работу ў БССР. Тав. Кісялёў працуе ў апараце ЦК КП(б)Б загадчыкам школьнага аддзела, затым ён выбіраецца сакратаром Палескага абкома КП(б)Б.

... Надышлі вераснёўскія дні 1939 года. Чырвоная Армія па загаду совецкага ўрада перайшла былую польскую граніцу, каб вызваліць сваіх братоў ад іга памешчыкаў і капіталістаў. Разам з воінскімі часцямі ў Заходнюю Беларусь едзе і Нікалай Васільевіч. Праз некаторы час тав. Кісялёў выбіраецца сакратаром Брэсцкага абкома КП(б)Б.

З уласцівай бальшэвіку энергіяй Нікалай Васільевіч бярэцца за новую работу, за аднаўленне разбуранай памешчыкамі і капіталістамі гаспадаркі ў вобласці. Паспяхова ажыццяўляюцца рашэнні Народнага Сабрання аб нацыяналізацыі прамысловасці і банкаў, аб надзяленні сялян зямлёй. Хутка ўмацоўваецца совецкая ўлада на месцах.

На высокім палітычным узроўні праходзяць выбары ў Вярхоўныя Советы СССР і БССР. Дэпутатам Вярхоўнага Совета БССР аднадушна выбіраецца па Жабінкаўскай выбарчай акрузе № 391 і тав. Кісялёў. На XVIII з'ездзе КП(б)Б ён выбіраецца членам ЦК КП(б)Б.

У кастрычніку 1940 года тав. Кісялёў выбран першым сакратаром Беластоцкага абкома і гаркома КП(б)Б. Працоўныя Беластока вылучылі яго кандыдатам у дэпутаты Беластоцкага абласнога Совета па Чыгуначнай выбарчай акрузе № 7. Яны аднадушна будуць 15 снежня галасаваць за тав. Кісялёва вернага сына партыі Леніна—Сталіна.

В. Дзям'янаў.

Выбаршчыкі Ясвільскай выбарчай акругі № 63, Княшынскага раёна! 15 снежня ўсе як адзін аддавайце свае галасы за Яцэка-Марыяна Войцэхавіча ВАШЧЭРОВІЧА!

★ ★ ★

Яцэк Войцэхавіч Вашчэровіч

(БІЯГРАФІЧНЫ НАРЫС)

На галёрцы Варшаўскага тэатра часта можна было сустрэць нізка-рослага юнака, які прагнымі вачыма сачыў за сцэнай, стараўся не прапусціць ніводнага слова, ніводнага жэста з ігры актораў. Ён горача апладыраваў сваім любімым артыстам і ў думках зайздросціў ім. Гэта быў гімназіст Яцэк Вашчэровіч, які за 100 кілометраў прыязджаў у Варшаву, каб трапіць на спектакль: у яго родным павятовым горадзе, у Седльцах тэатра не было.

Яшчэ на школьнай парце прабудзіўся ў Яцэка інтарэс да тэатральнага мастацтва. Ён чытаў тэатральныя рэцэнзіі, вечарамі праседжваў над п'есамі. Любоў да тэатра разгарэлася з новай сілай, калі Яцэк Вашчэровіч пераехаў у Варшаву: у 1922 годзе ён паступіў на юрыдычны факультэт Варшаўскага універсітэта. Ужо будучы на трэцім курсе, ён сумяшчае універсітэцкую вучобу з вучобай у тэатральнай школе тэатра «Рэдута», а ў скорасці пакідае ўніверсітэт і цалкам аддае сябе тэатру.

1926 і 1927 годы Вашчэровіч працуе ў тэатры «Рэдута», які гастраліраваў у Вільні і Гродне. Ён выконвае невялікія ролі, пераважна камічнага характару. У гэты час у тэатр пранікаюць тэатральныя плыні з Совецкага Саюза, і артыст Вашчэровіч становіцца іх гарачым прыхільнікам. Разам з групай найбольш прагрэсіўных актораў ён пакідае тэатр «Рэдута» і згуртоўвае тэатр «Новая сцэна». Гэты тэатр карыстаецца значным поспехам у Вільні. Затым пераязджае ў Пазнань. Менш тэатральная і больш рэакцыйная пазнанская публіка байкатыруе малады тэатр. Артысты церпяць выключныя матэрыяльныя нястачы і ў 1928 годзе пераязджаюць у Варшаву. У гэты час абсталёўваецца будынак тэатра «Атэнэум»—у доме чыгуначніка. Саюз чыгуначнікаў прадаставіў акторскай групе памяшканне новаадкрытага тэатра. Тэатр хутка заваёўвае папулярнасць і поспех у публікі. Ён лічыцца адным з лепшых і найбольш левых тэатраў у Польшчы. З вялікім поспехам тэатр ставіць «Швейка», «Вяселле Фігаро» і інш.

У 1932 годзе Яцэк Вашчэровіч працуе акторам у Львове. Тут ставяцца некаторыя совецкія п'есы, трэцяя частка «Дзядоў» Міцкевіча, творы Шэкспіра. Яшчэ калісьці створаная група актораў-рэдутаўцаў зноў пераязджае ў Варшаву ў тэатр «Атэнэум». Гэта быў тэатр соцыяльных матываў, найбольш дэмакратычны ў Польшчы. Тут

ставяцца такія прагрэсіўныя п'есы, як «Чырны Нета», накіраваная супроць бяспраўнага становішча неграў у Амерыцы, «Капітан з Кепенік», якая едка высмейвае праклоненне перад мундзірам, совецкая п'еса «Дзівак» і іншыя. Ролю бухгалтара Рыгачова ў п'есе «Дзівак» Вашчэровіч лічыць самай удачнай сваёй роляй.

Цікава гісторыя з адной совецкай п'есай. У Львове яе забараніла цэнзура, а ў Варшаве паліцыя стала на іншы шлях. Афіцыяльна п'еса не была забаронена, але кожны раз у час спектакля да тэатра пад'язджалі паліцэйскія карэты. Паліцыянты заходзілі ў партэр і, забраўшы некалькі гледачоў, везлі іх у паліцэйскі ўчастак. Правяралі дакументы і трымалі там ноч, а назаўтра выпускалі. Такім чынам паліцыя адпугнула публіку ад гэтага спектакля, і тэатр вымушан быў сам зняць гэту п'есу.

З 1935 па 1939 год Яцэк Вашчэровіч працуе ў Варшаўскім тэатры Шыфмана. Знімаецца таксама ў кінофільмах.

Артыст Вашчэровіч увесь час цягацеў да совецкага тэатральнага мастацтва. Яшчэ ў 1932 годзе яму ўдалося дастаць кнігу Станіслаўскага «Маё жыццё ў тэатры». Вашчэровіч сістэматычна чытаў совецкі журнал «Тэатр і драматургія», знаёміўся з совецкімі п'есамі.

Калі ў памятныя вераснёўскія дні 1939 года гераічная Чырвоная Армія рабіла свой вызваленчы паход у Заходнюю Беларусь, артыст Вашчэровіч не задумваючыся пакідае Варшаву і ідзе насустрач Чырвонай Арміі.

І вось Яцэк Вашчэровіч — адзін з лепшых артыстаў Польскага Дзяржаўнага тэатра БССР. У спектаклі «Каварства і каханне» Шылера ён таленавіта стварыў вобраз Вурма—сакратара прэзідэнта. У адрозненне ад традыцыйнага паказу Вурма цалкам «чорным характарам», Яцэк Вашчэровіч паказвае, што Вурму не чужды чалавечыя пачуцці, а на подлыя злачынствы яго штурхае соцыяльнае становішча і ўродлівы лад, якому ён служыць.

У «Пажыццёвым» — Фрэдры Яцэк Вашчэровіч іграе галоўную ролю — Латкі. Тут праявілася яго майстэрства ў поўнай меры. Вашчэровіч паказаў сябе таленавітым акторам.

У падрыхтоўваемай тэатрам «Аптымістычнай трагедыі» Вішнеўскага Вашчэровіч іграе цяжкую ролю фіна Вайнонена. Гэту ролю Вашчэровіч лічыць найбольш адказнай з усіх сыграных ім 50-ці роляй у тэатрах і кіно.

Артыст Яцэк Вашчэровіч прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Ён з'яўляецца старшынёй мясцкома тэатра. У час выбараў у Вярхоўныя Советы СССР і БССР быў членам участковай выбарчай камісіі ў Гродне, зараз член гарадской выбарчай камісіі па выбарах у Беластоцкі гарадскі Совет. Пад кіраўніцтвам Вашчэровіча наладжваліся шэфскія канцэрты для прызыўнікоў, для дзяцей і т. д.

Яцэк Вашчэровіч — любімы артыст. Выходзец з сям'і настаўніка, паляк па нацыянальнасці, як чэсны совецкі грамадзянін, ён жадае аддаць усе свае здольнасці на дабро народа, у славу сваёй соцыялістычнай радзімы. Ён будзе дастойным прадстаўніком работнікаў мастацтва ў абласным Совеце дэпутатаў працоўных.

Т. Лясовіч.

Выбаршчыкі Кольнаўскай выбарчай акругі № 57! 15 снежня ўсе як адзін аддавайце свае галасы за Нікалая Філіпавіча ДУБІНІНА!

★ ★ ★

Нікалай Філіпавіч Дубінін

(БІЯГРАФІЧНЫ НАРЫС)

Гэта было ў лістападзе 1939 года. У кабінет увайшла маладая жанчына. Пры ўладзе капіталістаў яна абівала парогі ў судах, у магістраце. З ёй пазбягалі гаварыць польскія чыноўнікі. Яна не магла вырашыць свайго пытання.

— Я да тав. пракурора,—нясмела прагаварыла жанчына.

— Па якой справе?—ветліва запытаў Нікалай Філіпавіч.

Жанчына расказала, што муж кінуў яе з дзіцём і не плоціць аліментаў. Яна прасіла парады. Пракурор уважліва выслухаў яе і параіў падаць заяву ў Народны суд. Яна так і зрабіла.

Многа грамадзян прыходзіла і з іншымі скаргамі. Група возчыкаў працавала ў фабрыканта, вывозілі дровы. Фабрыкант адмаўляўся выплаціць ім грошы за работу. Выклікаўшы фабрыканта да сябе, пракурор прапанаваў яму неадкладна разлічыцца з рабочымі за вывазку дроў. Праз два дні возчыкі атрымалі грошы.

У адным з маёнткаў дзялілі памешчыцкую зямлю. Варожыя элементы падгаварвалі маласвядомых батракоў, каб яны не бралі зямлі, бо за яе, быццам-бы прыдзецца потым многа плаціць. Батракі прышлі да пракурора.

— Колькі трэба плаціць за зямлю, якую нам дае совецкая ўлада?—пыталіся яны.

Ім было растлумачана, што совецкая ўлада не прадае зямлю, а аддае яе батракам, беззямельным і малазямельным сялянам бясплатна. Вярнуўшыся ад пракурора, батракі ўзяліся за апрацоўку выдзеленай ім зямлі.

Кожны дзень пракурора наведвалі дзесяткі людзей па розных пытаннях. На кожнае хвалюючае іх пытанне яны атрымлівалі вычарпальныя адказы і парады.

★ ★ ★

Нікалай Філіпавіч Дубінін нарадзіўся ў 1906 годзе ў вёсцы Лазарава, Расонскага раёна (Віцебская вобласць), у сям'і селяніна.

10-гадовым хлапчуком ён пачаў зарабляць на сябе хлеб. Яго аддалі ў пастухі да кулакоў. Горкім быў хлеб у кулака. Карміліі аб'едкамі. Так прайшло два годы.

У гаспадарцы бацькі было 5 з паловай гектараў зямлі. Але зямля не ўрадлівая, і каб звесці канцы з канцамі, трэба было шукаць заработкаў. Бацька хадзіў працаваць сезонна, хадзілі і дзеці. Да 1925 года Нікалай працаваў сезонным рабочым: улетку на чыгунцы, а зімой дома, на гаспадарцы. У гэтым-жа годзе Нікалая Філіпавіча выбіраюць сакратаром сельсовета, а затым і старшынёй. Ён уступае ў комсамол. Яго, як актыўнага комсамольца, вылучаюць на работу ў райком комсамола.

1928 год. Прызыў у Чырвоную Армію. За тры годы службы ў радах Чырвонай Арміі Нікалай прайшоў вялікую выхаваўчую школу. Тут ён скончыў курсы па падрыхтоўцы ў вышэйшую навучальную ўстанову. У 1931 годзе Нікалай Філіпавіч паступае ў Ленінградскі юрыдычны інстытут і заканчвае яго ў 1934 годзе з адзнакай на «выдатна». У гэтым-жа годзе тав. Дубінін уступае ў члены ВКП(б).

Пасля сканчэння інстытута, яго накіроўваюць на работу ў органы пракуратуры. З 1934 года па лістапад 1939 года тав. Дубінін працаваў памочнікам пракурора БССР. Пасля вызвалення доблеснай Чырвонай Арміяй Заходняй Беларусі ад памешчыкаў і капіталістаў тав. Дубініна накіравалі пракурорам Беластоцкай вобласці.

Такі жыццёвы шлях Нікалая Філіпавіча Дубініна, шлях ад пастуха да пракурора. Гэта шлях тысячы людзей краіны соцыялізма.

Тав. Дубінін з'яўляецца адданым сынам нашай радзімы. На ўсіх участках работы, куды яго пасылала партыя, ён з чэсцю выконваў усе даручэнні, паказваючы адданасць вялікай справе партыі Леніна—Сталіна.

Агульны сход інтэлігенцыі горада Кольна вылучыў Нікалая Філіпавіча Дубініна кандыдатам у дэпутаты абласнога Совета дэпутатаў працоўных. Нарада ўшаўнаважаных горача падтрымала яго кандыдатуру.

Выбаршчыкі Кольнаўскай выбарчай акругі могуць быць упэўнены, што Нікалай Філіпавіч Дубінін апраўдае іх давер'е.

Г. Скуцэня.

Выбаршчыкі Авёрскай выбарчай акругі № 87, Скідэльскага раёна! 15 снежня ўсе як адзін аддавайце свае галасы за Васілія Александравіча БУРДЗІНА!

★ ★ ★

Васілій Александравіч Бурдзін

(БІЯГРАФІЧНЫ НАРЫС)

Васілій Аляксандравіч Бурдзін нарадзіўся ў 1902 годзе ў былой Вяцкай губерні, у сялянскай сям'і. Да 1919 года працаваў у гаспадарцы бацькі.

Гэта быў час барацьбы гераічнага рускага народа за перамогу над унутранымі ворагамі і інтэрвентамі. Васілію Бурдзіну было ўжо 17 год, і ён цвёрда рашыў пайсці на фронт дабраволыцам Чырвонай Арміі. Праз год уступіў у комсамол, і яго вызначылі ў атрад ВЧК — органа пролетарскай дыктатуры па барацьбе з контррэволюцыяй і сабатажам. Многа доблесных спраў зрабілі чэкісты. Іх подвігі назаўсёды астануцца неўміручымі.

Яшчэ праз год чэкіста Бурдзіна комсамол мабілізуе ў Чырвоны Флот. Чырвоныя маракі-балтыйцы гераічна адстойвалі марскія падходы к Совецкай Рэспубліцы, адважна і пільна абаранялі горад Леніна. Ва флоце тав. Бурдзін скончыў марскую артылерыйскую школу і ў апошні год служыў галоўным артылерыйскім старшынёй кананерскай лодкі «Красная Звезда». Служба ў Балтыйскім флоце з'явілася вялікай баявой школай.

У 1925 годзе тав. Бурдзін дэмабілізаваўся з флота. Праз год уступіў у члены комуністычнай партыі бальшэвікоў. Партыя пасылае яго на совецка-гаспадарчую работу. Працаваў у валасным выканкоме, загадчыкам аддзела народнай асветы, затым у леспрамгасе.

У 1929 годзе па ўсёй совецкай краіне пачаўся масавы рух совецкага сялянства за калектывізацыю. Тав. Бурдзін у сваёй роднай вёсцы Закокуй арганізаваў сельскагаспадарчую арцель імені Леніна. Старшынёй арцелі выбралі тав. Бурдзіна.

У 1931 годзе тав. Бурдзін назначаецца дырэктарам спірта-парашковага хімічнага завода, затым дырэктарам ільнозавода. Потым партыя паслала тав. Бурдзіна на вучобу ў Горкаўскую Вышэйшую комуністычную сельскагаспадарчую школу, якую ён паспяхова скончыў праз два годы. Пасля гэтага тав. Бурдзін увесь час працаваў у розных месцах дырэктарам МТС.

Вясной сёлетняга года зарадзіліся першыя калгасы на вызваленай зямлі ў заходніх абласцях. Совецкая дзяржава падтрымала гэты рух сялян, аказала дапамогу. Совецкая дзяржава прыслала трактары. Арганізаваны былі машынна-трактарныя станцыі — МТС. У Скідэльскую МТС быў прыслан дырэктарам тав. Бурдзін.

У новых умовах работы МТС трэба было ў першую чаргу даказаць сялянам карысць і перавагу машыннай апрацоўкі зямлі. Тав. Бурдзін паехаў у калгас імені Варашылава, што ў вёсцы Пазовічы, Лаўнеўскага сельсовета.

— Дайце мне ўчастак у пяць гектараў, узаром за поўсуткі,— заявіў Бурдзін калгаснікам.

— А ну, папрабуй!

Проба вышла нечаканая: за 10 гадзін узаралі 5 гектараў! Ніхто з самых вопытных земляробаў не знайшоў заганы ў трактарным ворыве. Так прывілося давер'е да трактара, сяляне палюбілі нябачаную выдатную машыну. А цяпер трактар толькі давай — усе просяць узараць, памалаціць, засеяць.

У калгасах вялікія палявыя масівы, многа пасеваў, вось і выручае МТС. У гэта лета толькі ў адным калгасе імені Шчорса, Абухаўскага сельсовета, МТС апрацавала 427 гектараў. А ўсяго ў 13 калгасах, якія абслугоўвае МТС, апрацована каля паўтары тысячы гектараў — 115 процантаў плана.

Гэта далося не проста. Дырэктар МТС тав. Бурдзін дняваў і начаваў у калгасах, пакуль наладжваўся гаспадарчы распарадак. Калгаснікі палюбілі яго за шчырую прастату, за непрымірымую барацьбу з ворагамі калгаснага ладу.

Нямалая заслуга тав. Бурдзіна ў выхаванні новых кадраў МТС з мясцовых людзей. Амаль усе трактарысты гэта дзеці навакольных сялян.

Калі ў Авёрскай выбарчай акрузе, Скідэльскага раёна, праходзілі сходы па вылучэнню кандыдатур у абласны Совет дэпутатаў працоўных, усюды выбаршчыкі першым называлі тав. Бурдзіна. Выбаршчыкі аднадушна будуць галасаваць за дастойнага кандыдата сталінскага блока комуністаў і беспартыйных.

І. Клінаў.

Сёння спаўняецца 30-годдзе са дня смерці вялікага рускага пісьменніка Льва Нікалаевіча Талстога

Высокія ўзоры народнага патрыятызма

Адной з асноўных тэм мастацкай творчасці Талстога была тэма народнай вайны і абароны радзімы. Вялікі рускі мастак, які бязмежна любіў сваю радзіму, пісьменнік з выдатным чуццём тістарычнай праўды, Талстой даў у сваіх мастацкіх творах адзіўляючыя малюнкі гераічнай барацьбы народа супроць іншаземных нашэсцяў.

Можна без перабольшвання сказаць, што творамі на тэмы народнай вайны быў пачаты, працягнены і завершаны пісьменніцкі шлях Талстога. Такія каўказскія і севастопальскія апавяданні, напісаныя ім на зары сваёй літаратурнай дзейнасці. Такая геніяльная па сваёй глыбіні і майстэрству народная эпапея «Вайна і мір», створаная ў гады росквіту мастацкага генія Талстога. Такая, нарэшце, аповесць «Хаджы-Мурат» — буйнейшы твор апошняга этапа творчага шляху мастака.

Упершыню Талстой сутыкнуўся ўшчыльную з праблемамі вайны ў пачатку 50-х гадоў мінулага стагоддзя на Каўказе, куды ён прыехаў для паступлення на ваенную службу. Вайна рускага царызма супроць народаў Каўказа была адной з многіх захопніцкіх, несправядлівых войнаў ваенна-феадальнай клікі Расіі. Малады Талстой у адрозненне ад большасці акружаўшых яго афіцэраў не толькі не паддаўся шовіністычнаму чаду, але глыбока і рашуча асудзіў гэту вайну. Яго каўказскія апавяданні «Набег», «Рубка лесу» і інш. змяшчаюць страсны пратэст супроць злачыннага знішчэння людзей, адзінае віна якіх заключаецца ў іх імкненні да свабоды і незалежнасці.

Забойствы, грабяжы і зарава пажараў спадарожнічалі ўсімральным паходам царскіх апрычнікаў на Каўказе. Жывапісуючы выдатную храбрасць рускіх салдат, іх скромнасць і душэўную цэласнасць, Талстой падкрэслівае, што вайна з горцамі была па сутнасці варожа іх карэнным інтарэсам. Толькі цемната, забітасць і цяжкая атрупляючая муштра ператваралі іх у паслухмяную зброю каланізатарскай палітыкі царызма.

Каўказскія апавяданні Талстога характэрны сваім гуманістычным настроем. Яны не толькі далёкія ад афіцыяльна культывіраваўшайся нянавісці да «няверных», але, наадварот, поўныя гарачага спачування да горцаў, абараняючых сваю свабоду.

Асаблівы яркія малюнкі народнай вайны змяшчаюць напісаныя ў гэтыя-ж гады «Севастопальскія апавяданні» Талстога. Рухаемы благародным патрыятызмам, малады Талстой адпраўляецца ў 1854 годзе на Крымскую вайну, у самую яе гушчу, у Севастопаль.

Абарона Севастопаля ад аб'яднаных сіл іншаземных інтэрвентаў — адна з самых гераічных старонак з гісторыі Расіі. Адзінаццаць месяцаў трымаўся севастопальскі гарнізон, асаджаны з трох бакоў англа-французскай арміяй, значна праўзыходзіўшай яго па ліку і баявом узнаражэнню. Бяздарнае і здрадніцкае камандаванне цярпела-ся народным патрыятызмам і шукала повад, каб здаць Севастопаль ворагу. І толькі просты народ у шынелях, рускія салдаты і матросы, цаной велізарных ахвяр і нечалавечай працы, ператваралі Севастопаль у непрыступную крэпасць. Разам з імі гераічна абараняла Севастопаль і лепшая, патрыятычная частка афіцэрства, далёкая ад царскага двара.

Напісаныя Талстым пад агнём непрыяцельскіх батарэй «Севастопальскія апавяданні» з'яўляюцца гімнам гераізму і храбрасці рускага народа. Яны поўныя нацыянальнай гордасці за вялікую маральную сілу, якую праявіў рускі народ у барацьбе за радзіму.

«Севастопальскія апавяданні», якія друкаваліся ў самы разгар вайны ў «Современнике», зрабілі моцнае ўражанне на рускую публіку. Велізарнае грамадскае значэнне гэтых апавяданняў заключалася ў тым бясстрашшы, з якім былі пастаўлены вастрэйшыя пытанні вайны. Так аб вайне ніхто не пісаў.

Да тэмы народнай вайны і абароны радзімы Талстой неадназоава вяртаўся ў сваёй мастацкай творчасці. Геніяльным яе ўвасабленнем з'яўляецца грандыёзная эпапея айчыннай вайны 1812 года—раман «Вайна і мір».

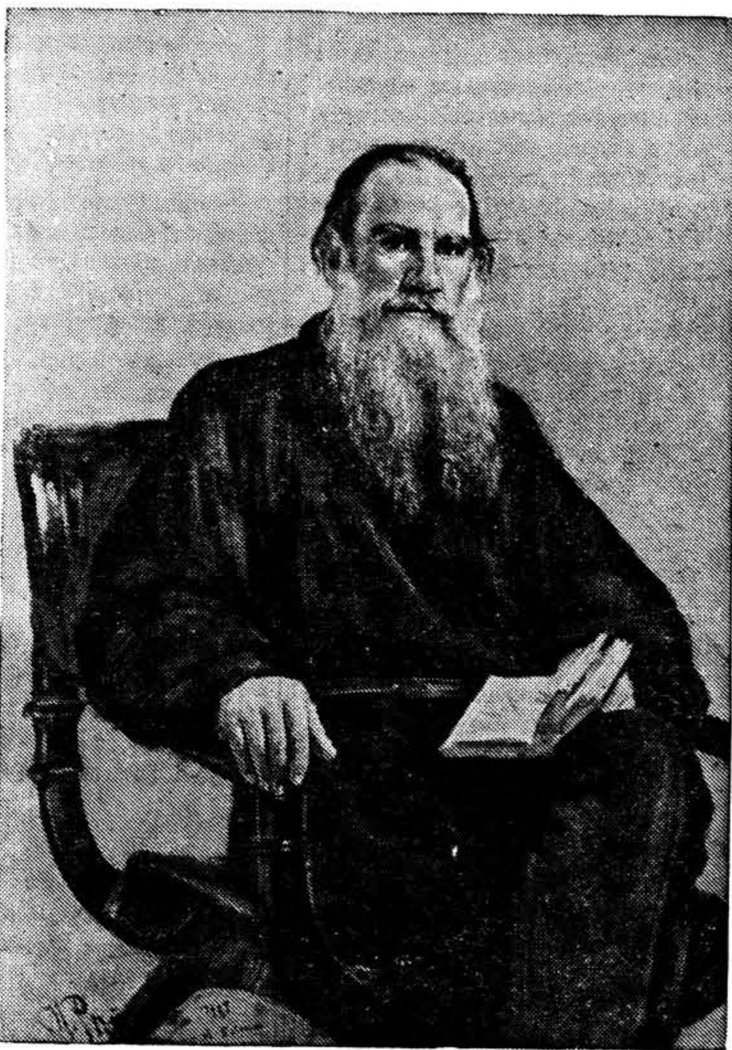
З вялікім майстэрствам рысуе Талстой той усенародны ўздым, які быў выкліканы барацьбой супроць напалеонаўскага нашэсця. У нябачаным адзінаборстве падняўся народ Расіі на абарону радзімы, супроць самай буйнай арміі ў Еўропе, арміі Напалеона. У гэтай упорнай і жорсткай барацьбе праявіліся ў поўнай меры нацыянальныя рысы рускага народа—яго свабодалюбівасць, адданасць радзіме і нянавісць да яе ворагаў.

Вялікі, свабодалюбівы рускі народ—вось галоўны герой айчыннай вайны і галоўны герой рамана «Вайна і мір».

Ярка і праўдзіва рысуе Талстой беззаветны гераізм рускай арміі на полі бою. Галодныя, абарваныя мужыкі, прыніжаныя вякамі прыгоннага рабства, ледзь атрымаўшы шынель і вінтоўку, праявілі цуды адвагі. Храбрасць рускіх салдат патрасае. Нарысаваныя Талстым малюнкі баёў рускай арміі пад Аўстэрліцам і Барадзіно складаюць лепшыя старонкі ў рамане.

Але не толькі руская армія змагалася з непрыяцелем. На дапамогу арміі падняўся ў краіне масавы партызанскі рух, народжаны гневам народа, яго нянавісцю да ворага.

З любоўю і цеплынёй паказвае Талстой важакоў партызанскага руху, вышаўшых з народных нізоў і адыграўшых велізарную ролю ў сакрушэнні напалеонаўскай арміі. «Дубіна народнай вайны, — піша Талстой,—паднялася з усёй грознай і велічнай сілай і, не пытаючы нічыіх густаў і правіл, з глупай прастатой, але з мэтазгоднасцю, не разбіраючы нічога, паднімалася, апускалася і гваздзіла французаў да таго часу, пакуль не загінула ўсё нашэсце».

Л. Н. Талстой
(З карціны мастака Рэпіна). Фота ТАСС.

Адным з лепшых вобразаў рамана з'яўляецца вобраз палкаводца Кутузава. Кутузаў горача любімы салдатамі, спачувае іх цяжкаму жыццю, тысячамі ніцяў звязан з арміяй. Цесныя ўзамі звязан ён з усім народам, які даручыў яму свой лёс. І ў гэтым—яго вялікая сіла, тайна яго палкаводчаскага майстэрства.

Рысуючы ва ўсёй складанасці цэльную натуру Кутузава, Талстой адначасова паказвае маральнае ўбоства рускай арыстакратыі на чале з вянцаносным невукам — Аляксандрам І. Глыбокая абыякавасць да справы радзімы, якая прыкрывалася салоннай балбатнёй, страх перад уласнымі сялянамі, большы, чым перад войскамі Напалеона, імкненне адсядзецца падалей ад агня і пабліжэй да орднаў — такі «патрыятызм» ваенна-арыстакратычнай знаці.

Шматлікім псеўда-патрыётам з асяроддзя дваранскай арыстакратыі Талстой проціпастаўляе перадавых і проста чэсных людзей, якія ў патрыятычным доўгу і ў блізасці да народа чэрпалі сваю маральную сілу. Такія Андрэй Валконскі, П'ер Безухаў, Наташа Растова, такія выдатныя сваёй беззаветнай храбрасцю і патрыятызмам рускія афіцэры Тушын, Долахаў, Дзенісаў і іншыя.

Раман «Вайна і мір» належыць да ліку выдатных твораў сусветнага мастацтва. Па шырыні ахопу гістарычных падзей, па глыбіні і праўдзівасці мастацкіх вобразаў гэты раман не ведае сабе роўнага ва ўсёй сусветнай літаратуры.

У сваёй выдатнай аповесці «Хаджы-Мурат» Талстой зноў вяртуўся да тэмы народнай вайны. Напісаная ў глыбокай старасці, гэта аповесць паражае сваёй юнацкай свежасцю і душэўнай паўнатой. Талстой рысуе ў ёй моцных, вялікіх праваднікоў нацыянальна-вызваленчага руху народаў Каўказа Шаміля і Хаджы Мурата, проціпастаўляючы іх салоннай чэлядзі Нікалая І. Сімпатыі аўтара поўнасцю на баку горцаў, якія абараняюць свой край ад няволі, свае аулы—ад разарэння і смерці.

Як вядома, адносіны Талстога да вайны былі глыбока супярэчлівыя. У паказе і ацэнцы вайны, як сацыяльнай з'явы, сказалася адна з буйнейшых супярэчнасцей талстоўскай творчасці, на якія ўказваў Ленін.

На апошнім этапе свайго жыцця, прапаведуючы «непраціўленне злу насіллем», Талстой прысвяціў тэме вайны і патрыятызма рад артыкулаў, праніклутых хрысціянска-пацыфісцкім духам, у якіх рэзка адмаўляе усякую вайну, незалежна ад яе гістарычных мэт. Гэтыя артыкулы з'яўляюцца састаўной часткай яго вучэння, якое «безумоўна ўтапічна і, па свайму зместу, рэакцыйна—у самым дакладным і самым глыбокім значэнні гэтага слова». (Ленін, т. 15, стар 102).

Аднак Талстой мастак, пісьменнік глыбокай жыццёвай праўды, быў заўсёды шырэй і глыбей сваіх маралістычных схем. І гэта дало яму магчымасць правільна ўлавіваць дух народных войнаў і праўдзіва паказваць іх у сваіх мастацкіх творах.

Талстой быў заўсёды і аставаўся да канца дзён сваіх глыбокім патрыётам сваёй радзімы.

І. Шыфман.

Педагагічная дзейнасць Л. Н. Талстога

Педагагічная дзейнасць займае значнае месца ў жыцці і творчасці геніяльнага пісьменніка Льва Нікалаевіча Талстога.

Бязмежная любоў да дзяцей, якая ярка праявілася ўжо ў першых творах пісьменніка — «Детстве», «Отрочестве» і «Юности»—не пакідала яго да глыбокай старасці і з'яўлялася путяводнай зоркай у педагагічных пошуках Льва Нікалаевіча.

У 60-ыя годы, калі ў Расіі разгортваецца магутны педагагічны рух, Талстой поўнасцю аддаецца новай навуцы—педагогіцы. Усю зіму 1859—60 гг. ён працуе ў Яснапалянскай народнай школе, заснаванай ім яшчэ ў 1849 годзе. У гэты час у яго складваецца цвёрдае пераканание, што асвета народных мас—адна з самых першых задач рускага жыцця. У пісьме да Фета ў 1860 годзе ён піша: «Не нам трэба вучыцца, а нам трэба Марфутку і Тараску вывучыць хоць крыху таму, што мы ведаем».

У ліпені 1860 года Талстой едзе заграніцу, каб пазнаёміцца з пастаноўкай школьнай справы ў Заходняй Еўропе, так як заняткі ў Яснапалянскай школе паказалі недастатковасць яго педагагічных ведаў. Талстой наведаў Берлінскі універсітэт, вячэрнія курсы, пазнаёміўся з пастаноўкай школьнай справы ў Саксоніі, між іншым, зрабіла на яго рэзка адмоўнае ўражанне. Ён пісаў: «Быў у школе. Жах. Малітва за караля, пабоі, усё напамяць, перапалоханыя, скалечаныя дзеці». Талстой пазнаёміўся з педагагічнай сістэмай Фрэбеля, затым аглядзеў школы ў Італіі, Парыжы і Лондане. Ён наведаў цэлы рад педагагаў, прачытаў множства педагагічных кніг.

Знаходзячыся заграніцай, Талстой не пераставаў цікавіцца Яснапалянскай школай. 5 жніўня 1860 года ён пісаў сваёй цётцы: «Настаўніку загадайце напісаць аб школе, колькі вучняў ходзіць і ці добра вучацца. Я вярнуся восенню абавязкова, і больш чым калі-небудзь займуся школай, таму жадаў-бы, каб без мяне не прапала рэпутацыя школы і каб паболыш з розных бакоў было школьнікаў».

Вярнуўшыся ў красавіку 1861 года ў Расію, Талстой рашыў прымяніць у жыцці свае ідэі: ён арганізуе цэлы рад народных школ па сваёй сістэме. Свае ідэі ён прапагандыруе ў журнале «Ясная Паляна», які праіснаваў усяго адзін год. У журнале ён надрукаваў свае артыкулы «Аб народнай асвеце», «Яснапалянская школа за лістапад і снежань», «Аб метадах абучэння грамаце», «Праект агульнага плана арганізацыі народных вучылішч», «Выхаванне і адукацыя», «Прагрэс і вызначэнне адукацыі», «Каму ў каго вучыцца пісаць: сялянскім дзецям у нас, ці нам у сялянскіх дзяцей».

Гэтыя артыкулы даюць яркае і поўнае ўяўленне аб педагагічных поглядах Талстога. Яны сустрэлі ўсеагульную увагу, але не сустрэлі спачування. Наступіўшая рэакцыя душыла прагрэсіўную думку, і педагагічная дзейнасць Талстога была прызнана шкоднай правячымі кругамі школ-най. Летам 1862 года, калі Талстой паехаў лячыцца ў Самарскую губерню, у Яснай Паляне жандары наладзілі апусташаючы вобыск. Вобыск зрабіў патрасаючае ўражанне на Талстога. Ён пісаў: «Уся мая дзейнасць, у якой я знайшоў шчасце і сушакаенне, сапсавана...»

У 1862 годзе Яснапалянскую школу закрылі, і Талстой на час адыходзіць ад практычнай педагагічнай дзейнасці. Але ён не перастае цікавіцца педагагічнымі пытаннямі і ў канцы 60-х гадоў прыступае да напісання азбукі і хрэстаматыі для дзяцей.

Працуючы над азбукай, Талстой рашыў праверыць свой метад на практыцы і з гэтай мэтай адкрыў дамашнюю школу, у якой было 30 вучняў. Ён даказваў, што самым лепшым метадам абучэння грамаце з'яўляецца літаслагальны метад, а не гукавы. Азбука Талстога, паявіўшыся ў 1872 годзе, выклікала энергічныя нападкі. Разгарэліся шматлікія дыскусіі, якія, аднак, не прывялі да станоўчых вынікаў. Міністэрства народнай асветы рэзка варожа адносілася да педагагічнай дзейнасці Талстога.

У 1875 годзе Талстой выдаў «Новую азбуку», якая, не гледзячы на варожыя нападкі з боку ўрадавых кругоў, карысталася шырокай любоўю ў народных настаўнікаў і вытрымала вялікую колькасць выданняў. Народныя настаўнікі старэліся прымяняць метады, рэкамендуемыя Талстым.

Ідэя Талстога—аб арганізацыі вышэйшых народных вучылішч для канчаючых пачатковую школу з мэтай падрыхтоўкі народных настаўнікаў з асяроддзя народа—не магла быць ажыццёўлена ў царскай Расіі. Яна сустрэла варожы адпор з боку міністэрства народнай асветы.

Усё жыццё Талстой цікавіўся народнай асветай, быў захоплен педагогікай як навукай. «Справа выхавання,—пісаў ён графіне А. А. Талстой,—вельмі важная—я толькі аб ёй і думаю».

У канцы 80-х гадоў Талстой піша рад папулярных апавяданняў для дзяцей: «Кажу аб Іванедурачку», «Два браты і золата», «Ці многа чалавеку зямлі патрэбна» і іншыя. У 1899 годзе ён напісаў артыкул «Аб рэлігійным выхаванні», за які быў адлучан ад царквы рашэннем сінода. Гэта яшчэ вышэй узняло аўтарытэт Талстога—педагога-пісьменніка—у вачах перадавых людзей Расіі. Талстога засыпалі прывітальнымі тэлеграмамі і выказваннямі спачування.

Лепшыя мары Талстога аб народнай асвеце, аб перадавой педагагічнай навуцы збыліся ў нашай краіне—краіне сацыялізма.

Н. С. ГАРБАЧОЎ,
выкладчык Беластоцкага педагагічнага вучылішча.

Геніяльны пісьменнік

Талстой належыць да двух старынных дваранскіх родаў: да графаў Талстых — па бацьку і да князёў Валконскіх, ад якіх паходзіла яго рана памершая маці.

Пячаць прывязанасці да гэтага барскага старынна-патрыярхальнага ўклада ляжыць на першых творах Л. Н. Талстога — «Детство», «Отрочество» и «Юность», якія носяць у вядомай ступені аўтабіяграфічны характар. Л. Н. Талстой расказвае ў гэтых творах аб жыцці культурных, адукаваных, вельмі чалавечных у сваіх узаемаадносінах з сялянамі рускіх арыстакратаў і патрыярхальных, мірных рускіх сялян, якія не скардзяцца на свой лёс. Але скрозь упаенне ўтульнасцю і дабрабытам гэтага старыннага барска-сядзібнага жыцця ўжо праўяваюцца сумненні ў справядлівасці старых норм і выцякаючых з іх узаемаадносін паміж памешчыкамі і сялянамі, паміж дваранствам і ўсім народам.

У дзяцінстве, у юнацкія годы герой гэтых твораў Іртэньеў ведаў роўных сабе толькі сярод такіх-жа арыстакратаў, дваран, памешчыкаў або ваенных, як ён сам, як яго радня. Людзі іншых саслоўяў былі яго падначаленымі, яго рабамі, яго лакеямі.

У Казані, ва ўніверсітэце ён упершыню сустроўся, як з роўнымі, з прадстаўнікамі простага народа. Гэта былі студэнты-разначынцы: семінарысты, выхадцы з мяшчан. У Іртэньева былі двазкія адносіны да іх: ён адносіўся да іх зыхсака, таму, што яны дрэнна гаварылі па-французску, пазбаўлены былі арыстакратычных манер, але ў той-жа час ён сазнаваў, што яны маральна вышэй яго і ўсіх тых арыстакратаў, якіх ён заўсёды так цаніў. Яны глыбей і лепш ведаюць жыццё, глыбей і больш правільна разумеюць кнігі.

Тут ужо быў пачатак сумненняў у справядлівасці жыцця класа, з якім Талстой быў звязан сваім паходжаннем, пачатак пераацэнкі ўсіх прывычных для яго асяроддзя пагляданняў.

Скора пасля апублікавання першай кнігі Талстога пачынаецца Крымская вайна 1854—1855 гадоў. Талстой удзельнічае ў абароне Севастопаля супроць французаў і англічан. Ён апісвае гераічную абарону Севастопаля рускім народам у «Севастопальскіх апавяданнях». Сусветная літаратура не ведала да таго часу прыклада такога праўдзівага апісання вайны. «Севастопальскія апавяданні» пранікнуты з аднаго боку гарачым пратэстам супроць мілітарызма, пакутлівым пытаннем: зачым вайна? Але побач з гэтым у Талстым жыве абурэнне царскім урадам, які не змог арганізаваць абарону, нявісць да штабнога начальства, якое толькі думае аб чынах і ўзнагароданнях, крыўда за здачу Севастопаля, гордасць самаадданай барацьбой салдат, лепшай часткай афіцэрства, якія гераічна памерлі за радзіму.

Паражэнне пры Севастопале было паражэннем не рускага народа, а рэжыма Нікалая І, паражэннем феадальна - прыгонніцкай сістэмы царскай Расіі.

Перад Расіяй ва ўсёй вастрыні стала пытанне аб ліквідацыі прыгонніцкага ладу. Вялікі рускі рэвалюцыйны дэмакрат Н. Г. Чэрнышэўскі заклікаў рускае сялянства рэвалюцыйным шляхам пакончыць са сваімі прыгнятальнікамі. Талстой тады, як і наогул пасля, адвяргаў рэвалюцыйныя метады барацьбы.

Ліберальны друк проціпастаўляў царска-прыгонніцкаму рэжыму дзяржаўны парадак заходніх буржуазных краін. У 1857 годзе Талстой упершыню наведае заграніцу. Там ён знаёміцца непасрэдна з той буржуазнай цывілізацыяй, якую рускія лібералы так хвалілі, і для яго становіцца зразумелай уся хлусня, уся двудушнасць буржуазнага парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі. Ад змены феадалізма капіталізмам ён не чакае ніякага збаўлення для Расіі. Таму ў яго творчасці так зліліся глыбокі і праўдзівы паказ старой феадальна-прыгонніцкай і новай дваранска-буржуазнай Расіі, у якой захавалася так многа прыгонніцкіх элементаў.

Ленін пісаў аб Талстым: «...ён рысаваў пераважна старую, дарэвалюцыйную Расію, якая асталася і пасля 1861 года ў полупрыгонніцтве, Расію вясковую, Расію памешчыка і селяніна. Рысуючы гэту паласу ў гістарычным жыцці Расіі, Л. Талстой змог паставіць у сваіх работах столькі вялікіх пытанняў, змог падняцца да такой мастацкай сілы, што яго творы занялі адно з першых месц у сусветнай мастацкай літаратуры. Эпоха падрыхтоўкі рэвалюцыі ў адной з краін, прыдаўленых прыгоннікамі, выступіла, дзякуючы геніяльнаму асвятленню Талстога, як крок уперад у мастацкім развіцці ўсяго чалавецтва». (Ленін, том 14, стар. 400).

Пасля жаніцьбы, у 1862 годзе Талстой засеў у Яснай Паляне і на годы пагрузіўся ў сваю вялікую творчую работу, напісаў два раманы — «Вайна і мір» і «Анна Карэніна», якія зрабілі яго сусветна вядомым пісьменнікам.

Ідэі патрыятызма і чалавекалюбія, якія пранізвалі «Севастопальскія апавяданні», знайшлі сваё найбольш глыбокае і поўнае выражэнне ў рамане «Вайна і мір».

Сапраўднае чалавекалюбіе для Талстога было неаддзяліма ад любві да радзімы і ад гордасці за народ, які ўмее абараняць радзіму, не спыняючыся ні перад якімі ахвярамі.

Гэта пачуццё высокага патрыятызма народа, было асабліва моцна выражана Талстым у апісанні Барадзінскага боя.

Другім выдатным творам Талстога з'яўляецца раман «Анна Карэніна». Талстой пасля адначыў сказаў, што ў рамане «Вайна і мір» ён любіў ідэю народа, а ў рамане «Анна Карэніна» ён любіў ідэю сям'і. У гэтым рамане Талстой бязлітасна бічуе афіцыяльныя грамадства старой Расіі.

Два асноўных рамана Талстога «Вайна і мір» і «Анна Карэніна» як і шэдэўры апошніх год яго творчасці — «Смерць Івана Ільіча», «Васкрасенне», «Хаджы-Мурат», «Айцец Сергій», прадстаўляюць сабой вяршыню рускага і сусветнага рэалізма. Яны вылучаюцца сваёй выключнай праўдзівасцю, мастацкай пераканальнасцю. У іх любоў да чалавека, да народа і бясконцая вера ў народ. У іх — праўда жыцця.

Кожны вобраз Талстога ўключае ў сабе велізарнае гістарычнае і сацыяльнае абагульненне. У іх увасоблены істотнейшыя бакі рэчаіснасці. У той-жа час самы час кожны вобраз жыве сваім асобым жыццём.

Супярэчнасці ў творах, у поглядах і вучэннях Талстога з геніяльнай праніклівасцю і яснасцю ўскрыў В. І. Ленін. У артыкуле «Лев Толстой, как зеркало русской революции» Ленін пісаў аб Талстым, што ён, з аднаго боку, «геніяльны мастак, які даў не толькі непараўнальныя малюнкі рускага жыцця, але першакласныя творы сусветнай літаратуры», а з другога боку — «памешчык, юродствуючы ва Хрысце». З аднаго боку—«бязлітасная крытыка капіталістычнай эксплуатацыі, выкрыццё ўрадавых гвалтаў, камедыі суда і дзяржаўнага ўпраўлення», а з другога — «юродзівая прапаведзь «непраціўлення злу насіллем». З аднаго боку — «зрыванне ўсіх і ўсялякіх масак», а з другога — «прапаведзь адной з самых гнусных рэчаў, якія толькі ёсць на свеце, імянна: рэлігіі, імкненне паставіць на месца папоў па казённай должнасці папоў па праўцівенаму перакананню...»

Усе гэтыя супярэчнасці, як указвае Ленін, зусім не выпадковасць, «а выражэнне тых супярэчлівых умоў, у якія пастаўлена было рускае жыццё апошняй трэці XIX века». (Том 12, стар. 332).

* * *

У халодную асеннюю ноч Леў Нікалаевіч Талстой 82-гадовы стары, пакінуў дом, у якім ён нарадзіўся і пражыў амаль усё сваё жыццё і пайшоў «у свет». Дарогай Талстой захварэў і 20 лістапада 1910 года памёр на невялікай чыгуначнай станцыі Астапава (цяпер — Леў Талстой).

Прынята лічыць, што ад'езд Талстога з Яснай Паляны быў звязан з сямейнымі нелададамі. Безумоўна, гэта акалічнасць адыграла сваю ролю. Але ўсё-ж яна была толькі повадам. Асноўнае заключалася ў іншым. Бязлітасна крытыкуючы дваранска - капіталістычны ўклад, Талстой усё сваё жыццё імкнуўся парваць з ім. Яго глыбокай сакрушальнай крытыкі зла і паноўства эксплаататарскіх класаў спадарожнічалі, аднак, наіўныя, утапічныя рэцэпты выпраўлення сацыяльнага зла. Бясспльныя змяніць свет гэтымі ўтапічнымі рэцэптамі парадзіла ў Талстым яго прагнасць асабіста парваць з гэтым светам, пайсці з графскага дома, ад той абстаноўкі і таго жыцця, якім жылі багатыя людзі, і раздзяліць лёс працоўнага народа.

Прафесар І. Нусінаў.

ГРЭКА-ІТАЛЬЯНСКАЯ ВАЙНА

Зводка камандавання грэчаскай арміі

АФІНЫ, 19 лістапада. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне грэчаскай арміі перадала наступнае паведамленне: «У Эпіры і ў раёне на ўсход ад Корчы 18 лістапада зноў завязаліся жорсткія баі, у час якіх былі заняты ўпорна абараняўшыяся пазіцыі праціўніка.

Войскі непрыяцеля, прагнаўшыя раней у раён ніжняга цячэння ракі Каламас, адкінуты на поўнач. Часці, якія прасоўваюцца ўглыб тэрыторыі праціўніка, знішчылі ў Эрсеке і Борава склады з боепрыпасамі і гаручым і захапілі некалькі палонных.

У паветраных баях над лініяй фронта збіта 9 італьянскіх самалётаў. Два грэчаскіх самалёты не вярнуліся на свае базы.

Наша авіяцыя бамбардзіравала аэрадром у Аргіракастроне і абозныя калоны праціўніка.

Італьянскія самалёты безвынікова падвергнулі бамбардзіроўцы горад Прэвезу».

Зводка італьянскага камандавання

РЫМ, 19 лістапада. (ТАСС). Італьянскае камандаванне паведамляе: «Учора на фронце Эпіра адбываліся жорсткія баі, не змяніўшыя пазіцый абодвух бакоў. Непрыяцель заняў адну вёску. Нашы паветраныя злучэнні падвергнулі жорсткай бамбардзіроўцы і кулямётнаму абстрэлу скапленні войск праціўніка. Збіта тры непрыяцельскіх самалёты. «Адзін з нашых самалётаў не вярнуўся на сваю базу.

Праціўнік прабаваў заняць востраў Гайдаро, уваходзячы ў састаў Дадэканескага архіпелага, аднак быў адагнаны.

—о—

Газета „Палітыка“ аб ваенных дзеяннях у Грэцыі

БЕЛГРАД, 19 лістапада. (ТАСС). Газета «Палітыка» піша: «У канцы трэцяга тыдня грэка-італьянскай вайны сітуацыя на фронце вельмі змянілася. На працягу першага тыдня італьянскія войскі, карыстаючыся перавесам сіл, вар'іравалі на грэчаскую тэрыторыю ў цэнтры і на правым фланзе. На працягу другога тыдня грэчаскія войскі, атрымаўшы ўзмацненне ў выніку мабілізацыі, спынілі наступленне італьянцаў і перайшлі да контратакі. У канцы другога тыдня лінія фронту ў раёне гор Пінд была выпраўлена, і грэкі перасунулі сваю пазіцыю на самую граніцу. На правым флангу грэкі з самага пачатку вайны ўзмацніліся на граніцы. У канцы трэцяга тыдня грэчаская армія прасунулася далей і заняла фронт уне грэчаскіх дзяржаўных граніц. Ініцыятыва аперацый перайшла ў рукі грэкаў. Грэчаскае контрнаступленне паспяхова працягваецца.

Грэчаскія афіцыяльныя крыніцы сцвярджаюць, што англійскія паветраныя сілы бесперапынна бамбардзіруюць транспарты італьянскіх войск і ваенных матэрыялаў. Порты ў Валоне і Санты-Кваранце разбураны.

АНГЛА-ГЕРМАНСКАЯ ВАЙНА

Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 19 лістапада. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне германскай арміі паведамляе: «Двума нашымі падводнымі лодкамі патоплена 8 узброеных гандлёвых суднаў праціўніка агульным водазмяшчэннем у 45.200 рэгістравых брута-тон.

У ноч на 18 лістапада і ўчора ўдзень германская авіяцыя, акрамя Лондана, бамбардзіравала партовыя і прамысловыя збудаванні Саутгемптона, а таксама ваенныя заводы ў Цэнтральнай Англіі. Італьянскія пікіруючыя бамбардзіроўшчыкі зрабілі паспяховы налёт на адзін з гарадоў усходняга ўзбярэжжа Англіі».

Англійскія паведамленні

ЛОНДАН, 19 лістапада. (ТАСС). Як перадае міністэрства авіяцыі, у ноч на 19 лістапада германскія самалёты скінулі невялікую колькасць бомб у даліне ракі Марсей, у раёнах Цэнтральнай і ў радзе месц Паўднёвай Англіі. Матэрыяльны ўрон і колькасць афяр нязначныя. Ад узрыва бомб у радзе пунктаў узніклі пажары, якія былі неўзабаве ліквідаваны.

Аднача́сова паведамляецца, што англійская бамбардзіровачная авіяцыя зрабіла налёт на Эльбасан (Албанія). Бомбы былі скінуты на ваенныя склады і ўпалі ў раёне немачаных цэлей, выклікаўшы тры пажары.

Амерыканскія паведамленні

НЬЮ-ЙОРК, 19 лістапада. (ТАСС). Па паведамленнях амерыканскага друку, 18 лістапада пасля поўдня ў Лондане была аб'яўлена першая паветраная трывога ў дзённы час.

У ноч на 18 лістапада германскія самалёты на працягу 13 гадзін бамбілі адзін размешчаны на паўднёвым узбярэжжы Англіі горад, якому прычынілі значныя страты. У сувязі з неабходнасцю патушыць агні ў горадзе была затруднена работа на ратаванні людзей з-пад руін разбураных будынкаў.

Выступленне Мусаліні

РЫМ, 18 лістапада. (ТАСС). Агенцтва Стэфані паведамляе, што сёння Мусаліні выступіў з прамовай на нарадзе кіраўнікоў мясцовых арганізацый фашысцкай партыі. На нарадзе прысутнічалі таксама члены Вялікага фашысцкага савета і члены ўрада.

Спыніўшыся на гісторыі ўзнікнення вайны ў 1939 годзе, Мусаліні заявіў, што вінаўнікам гэтай вайны з'яўляецца Англія, паколькі яна адхіліла ўсе спробы збліжэння, зробленыя Германіяй. Гаворачы далей аб ходзе вайны, Мусаліні адзначыў паражэнне англічан у Брытанскім Самалі і маланкавы захват Сідзі-Барані, які «трэба разглядаць не як завяршэнне, але як пачатак». Марскі флот ахоўвае камунікацыі Італіі ў Міжземным і Адрыятычным марах настолькі эфектыўна, што непрыяцельскі флот не быў у становішчы іх прарваць. Італьянская авіяцыя панавала і пануе ў паветры. Што датычыцца самалётаў, сказаў Мусаліні, то італьянскія заводы штомесячна выпускаюць іх у 4 разы больш, чым да вайны. У хуткім часе, дзякуючы масаваму выпуску новых тыпаў самалётаў, Італія несумненна дасягне становішча, пры якім яе самалёты будуць роўныя самым сучасным самалётам іншых краін.

Трэба памятаць, сказаў Мусаліні далей, што абмежаванні, якія выцякаюць з становішча вайны і якія ў цяперашні час яшчэ зносныя, змогуць у будучым стаць яшчэ цяжэй, бо цяперашняя вайна з'яўляецца рашаючай вайной і павінна закончыцца знішчэннем «сучаснага Карфагена — Англіі».

«Нядаўна, сказаў далей Мусаліні, англічане паведамілі аб выніках налёту англійскай авіяцыі на Таранта. Іх паведамленне не адпавядае сапраўднасці, паколькі «на самай справе адзначана пападанне ў тры караблі, але ні адзін з іх не быў патоплен, і толькі адзін, як гэта паведамлялася з зводцы аб ваенных дзеяннях, быў пашкоджан, і яго адноўленне патрабуе даволі працяглага часу. Астатнія два, па адзінадушнай думцы тэхнікаў, будуць хутка прыведзены ў іх папярэдні баявы стан». Англічанам, адзначыў Мусаліні, належала-б паведаміць аб лёсе, які напаткаў «Ліверпуль», «Кент» і іншыя вельмі буйныя англійскія караблі, якія былі нядаўна тарпедаваны ў цэнтральнай частцы Міжземнага мора і ў порце Александрыі італьянскімі падводнымі лодкамі або самалётамі-тарпеданосцамі.

Мусаліні заявіў, што саюз Італіі з Германіяй становіцца ўсё больш цесным і распаўсюджваецца на ўсе галіны ваеннай, гаспадарчай і духоўнай дзейнасці. Гаворачы аб будучым становішчы Францыі, Мусаліні падкрэсліў, што патрабаванні дзяржаў восі павінны быць прыняты без кампраміса або частковых дзялак. Перайшоўшы затым да прычын італа-грэчаскай вайны, Мусаліні сказаў, што з дакументаў, знойдзеных германскім генеральным штабам у Францыі, відаць, што яшчэ з мая месяца 1940 года Грэцыя прадаставіла французам і англічанам усе свае марскія і паветраныя базы. Неабходна было, заявіў Мусаліні, паласкаці канец такому становішчу, што і было зроблена 28 кастрычніка, калі італьянскія войскі перайшлі грэка-албанскую граніцу. Адмаўляючы паведамленні аб разгроме альпійскай дывізіі ў Грэцыі, Мусаліні заявіў, што характар грэчаскага тэатра вайны не дазваляе весці маланкавую вайну. Аднак вайна толькі што пачалася, і Італія мае дастаткова людзей і сродкаў для таго, каб зламіць любое грэчаскае супраціўленне. Англійская дапамога не зможа перашкодзіць выкананню гэтага цвёрдага рашэння Італіі і не звядзе ад грэкаў катастрофы.

У Італіі, заявіў Мусаліні, знаходзіцца пад ружжом мільён чалавек. У выпадку неабходнасці Італія можа прызваць яшчэ 8 мільёнаў.

У заключэнне Мусаліні паставіў пытанне аб рабоце ва ўмовах вайны фашысцкай партыі.

Мары двух аднакласнікаў

— Эге, дружок, мне здаецца, ты не аб гісторыі думаеш,— з такімі словамі звярнуўся Лёва Міранюк да свайго таварыша аднакласніка Рамуальда Лютмевіча.

— Нахай табе не здаецца, бо агенскія прамеса, калі чалавеку пачынае здавацца,— нібы пакрыўджаны адказаў Рамуальд і вызываюча паглядзеў на Лёву.

— У такім выпадку,— працягваў Лёва,— раскажы аб развіцці феадальнага ладу ў Візантыі.

— І раскажу. Вось слухай! — і Рамуальд падрабязна і з захапленнем пачаў расказваць прачытанае.

А цяпер давай, Лёва, за алгебру возьмемся. Прыклады рабіць кожны сабе.

Наступілі хвіліны цішыні. Лёва і Рамуальд рабілі вылічэнні, закрэслівалі і пачыналі зноў. Так працягвалася з поўгадзіны. Нарэшце, Лёва радасна ўскрыкнуў:

— Слухай, выйшла... на, глядзі!

— Здаецца, мы з табой дагаварыліся, каб ты мне не перашкаджаў думаць. На гэты раз тваа дапамога не патрэбна:— я таксама рашыў.

Толькі добра падрыхтаваўшы ўрокі, якія былі назаўтра па раскладу, рэбяты позна ўвечары пакінулі свой рабочы пакой. На вуліцу выйшлі разам: Лёва праводзіў Рамуальда.

— Ты вось лепш скажы,— запытаў Рамуальд,— куды ты думаеш паступаць пасля скачэння сямігодкі?.

— Куды? Да я ўжо цвёрда рашыў, як толькі прачытаў Указ аб стварэнні новых школ. Паступлю вучыцца і буду слесарам. Люблю я гэтую справу. Прыемна бачыць, як з-пад тваіх рук з бясформенных кускоў жалеза атрымліваюцца такія прыгожыя рэчы, як дэталі да машын, розныя інструменты. З школы выйду высокакваліфікаваным слесарам. Ты толькі падумай. Дзяржава ўсе расходы за навучанне бярэ на сябе, акрамя гэтага, дармовае харчаванне, адзенне. Высокакваліфікаваныя выкладчыкі кадры.

— А я,— сказаў Рамуальд, — пасля сямігодкі паступлю ў транспартнае вучылішча. Я ўвесь час мару стаць машыністам і вадзіць цяжкавагавыя цягнікі. Ну, а зараз давай руку: пойдзем спаць.

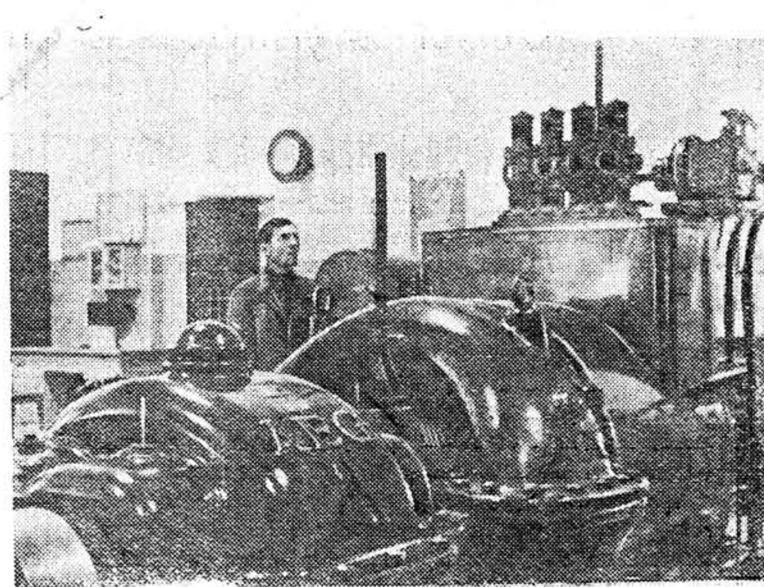
Назаўтра аднакласнікі адказвалі ўрокі настаўнікам. Лёва па матэматыцы і Рамуальд па гісторыі атрымалі адзнаку «выдатна».

Лёва і Рамуальд—вучні Парэцкай няпоўнай сярэдняй школы — заўсёды разам, добрасумленна рыхтуюць урокі.

У іх рабоце часта бываюць і незразумелыя пытанні. Часцей яны самі, спрачаючыся адзін з другім, знаходзяць ім адказ. Бывае і так, што спрэчку рашае настаўнік.

Рамуальд і Лёва вядомы ў школе, як лепшыя вучні. Не ведаюць яны дрэнных адзнак. На ўсіх прадметах яны вучацца на «добра» і «выдатна».

Г. ЛУПСЯКОЎ.

У турбінным цэху электрастанцыі лесазавода № 1 (гор. Аўгустоў).
На здымку: машыніст турбіны тав. М. А. Буткевіч.
Фота А. Сапіра.

Справаздачна-выбарчыя сходы ў мопраўскіх арганізацыях

ГРАЕВА. (Ад нашага карэспандэнта). У пярвічных арганізацыях МОПР'а Граеўскага раёна пачаліся справаздачна-выбарчыя сходы. Мопраўскія арганізацыі рыхтуюцца к сваёй першай раённай канферэнцыі.

За мінулы год сярод працоўных раёна праведзена вялікая інтэрнацыянальная работа. Павялічыўся састаў арганізацый МОПР'а. Зараз на раёну ў 30 арганізацыях налічваецца 1200 членаў. Сярод іх праведзена больш 100 дакладаў і гутарак аб інтэрнацыянальным выхаванні, аб рабоце замежных секцый, аб барацьбе і рабоце асобных рэвалюцыянераў.

У многіх арганізацыях абсталяваны куткі МОПР'а. Да актыўнай інтэрнацыянальнай работы прыцягнута многа працоўных. Сакратар Граеўскай гарадской арганізацыі тав. Заянчкоўская з членамі МОПР'а праводзіць гутаркі і даклады. Яна карыстаецца вялікім аўтарытэтам сярод членаў арганізацыі.

В. ГАРБАНЁЎ.

Пісьмы ў рэдакцыю

Недапушчальная цяганіна

Прачытаўшы Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб дзяржаўных працоўных рэзервах, я напісаў заяву аб прыняцці мяне ў рамеслянае вучылішча і занёс яе ў гарадскі выканаўчы камітэт. Потым пайшоў у аддзел кадраў даведацца аб прыняцці, але ў аддзеле нікога не было. Тое-ж самае было і на другі дзень.

Нарэшце, я трапіў да сакратара гарвыканкома тав. Окуня. Гэта было ў пачатку кастрычніка. Але-ж да апошняга часу не атрымаў адказу на сваю заяву.

10 лістапада я зноў пайшоў да тав. Окуня. Пытаю ў яго, як абстаіць справа з маёй заявай, а ён мне гаворыць: «Зайдзі ў прыёмную аддзел». У прыёмным-жа аддзеле мне сказалі: «Хочаш паступіць у рамеслянае вучылішча,— падай заяву». Усе мае доказы, што я ў свой час заяву падаў, ні да чаго не прывялі.

Ці-ж гэта дапушчальна?

Віктар Хрушч.

Упарадачыць работу вакзала ў Ломжы

Гэта было 1 лістапада у 3 гадзіны 30 мінут. Каля білетнай касы стаўпілася чалавек 150. Грамадзяніна, які атрымаў білет, з вялікімі цяжкасцямі змог прабрацца праз натоўп.

Я шукаю дзяжурнага па станцыі. Калі, нарэшце, пасля доўгіх пошукаў я знайшла і старалася яго пераканаць, каб навесці парадак ля касы, ён беадапаможна развёў рукамі.

Я—ордэнаносец, узнагароджана Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР медалём «За трудовое отличие» і маю права атрымаць білет без чаргі. Але дзяжурны па станцыі на гэта нічога не адказаў. Аднача́сова другім асобам ён адабіста браў білеты ў касе.

Абураная паводзінамі дзяжурнага, я патрабавала кнігу скаргаў, але ён адмовіў, гаворачы, што кніга знаходзіцца ў начальніка станцыі.

Наогул, на вакзале ў Ломжы парадку няма: дзяжурных міліцыянераў не відаць, усюды бруд, смецце. Поезд, які адпраўляецца ў Беласток, ніколі не ўбіраецца.

Кіраўніцтву Беластоцкай чыгункі неабходна звярнуць увагу на непарадкі на станцыі Ломжа.

Н. Перапеліцына,
інспектар аддзела народнай асветы г. Ломжы.

Нарушальнікі пашпартнага рэжыму

Дырэктар беластоцкай гасцініцы № 3 Спыхала трымаў у гасцініцы прыезджых без прапіскі больш чым на 24 гадзіны.

Начальнік пагрузачна-разгрузачнай канторы ст. Беласток Тараненка прыняў на работу людзей без пашпартаў і іх не прапісаў.

Нарушальнікі пашпартнага рэжыму аштрафаваны па 100 рублёў кожны.

Адказны рэдактар
Б. М. ЗЕЛЬМАНАЎ

Адрас рэдакцыі: БССР, г. Беласток, будынак аблвыканкома. Тэлефоны: адказнага рэдактара—17-62, адказнага сакратара—49, аддзелаў прапаганды і партыйнага—16-10, эканамічнага аддзела—праз камутатар аблвыканкома, № 23, аддзел пісем—праз камутатар аблвыканкома, № 22. Выдавецтва і бухгалтэрыя—14-32.

УБ—100. Тыраж 12.000 экз. Друкарня Беластоцкдруку.